

Anthem Yayınları

Bölüm Başlığı: BANGLADEŞ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ÖN SAFLARINDA

Kitap Adı: Bangladeş İklim Değişikliğiyle Yüzleşiyor Kitap

Altyazısı: Başımızı Suyun Üzerinde Tutmak

Kitap Yazar(lar)ı: Manoj Roy, Joseph Hanlon ve David Hulme Yayınlayan:

Anthem Yayınları. (2016)

Kararlı URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1hj9zfv.18>

JSTOR, akademisyenlerin, araştırmacıların ve öğrencilerin güvenilir bir dijital arşivdeki çok çeşitli içeriği keşfetmelerine, kullanmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olan kar amacı gütmeyen bir hizmettir. Üretkenliği artırmak ve yeni akademik formları kolaylaştırmak için bilgi teknolojilerini ve araçlarını kullanıyoruz. JSTOR hakkında daha fazla bilgi için lütfen support@jstor.org adresiyle iletişime geçin.

JSTOR arşivini kullanmanız, <https://about.jstor.org/terms> adresinde bulunan Kullanım Hüküm ve Koşullarını kabul ettiğinizi gösterir.

Bu kitap Creative Commons Attribution-NonCommercial- NoDerivatives 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC-ND 4.0) altında lisanslanmıştır. Bu lisansın bir kopyasını görüntülemek için <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> adresini ziyaret edin.

JSTOR

*Anthem Press, aşağıdakileri dijitalleştirmek, korumak ve erişimi genişletmek için JSTOR ile işbirliği yapıyor
Bangladeş İklim Değişikliğiyle Yüzleşiyor*

On İkinci Bölüm

BANGLADEŞ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ÖN SAFLARINDA

Bangladeş Pirinç Araştırma Enstitüsü tuza ve sele dayanıklı pirinç geliştirmektedir. Ulusal hükümet yeni kasırga barınakları inşa ediyor. BRAC Üniversitesi mimarları daha sağlam evler tasarlıyor. İklim değişikliği zaten yaşanıyor ve çoğu çalışma Bangladeş'i en kırılgan ülkelerden biri olarak gösteriyor. Ancak Bangladeş kurban olmayı reddediyor; Bangladeş çaresizce durup başkalarının harekete geçmesini beklemiyor. Bunun yerine şimdiden iklim değişikliğine uyum sağlıyor ve küresel ısınmayı durduracak önlemlerin alınmasında uluslararası alanda öncü bir rol oynuyor.

Bangladeş iklim değişikliğiyle bilgi ve deneyim temelinde yüzleşmektedir. Her zaman alışılmadık bir konuma sahip olmuştur. Dünyanın en yoğun nüfuslu ülkesi çünkü zengin bir delta ve kendi kendini besliyor. Ancak bu doğal zenginliğin sel ve kasırgalar ve son derece değişken bir iklim gibi bedelleri var - ki bunlar da yüzyıllar boyunca Bangladeşlileri adaptasyon konusunda usta yaptı. Bangladeş için iklim değişikliği yeni ve yıkıcı sorunlar yaratmıyor - bazı ülkelerde olduğu gibi tamamen denizin altında kaybolmayacak ya da büyük alanlar çöle dönüşmeyecek. Ancak ülkenin neredeyse üçte biri deniz seviyesinden 3 metreden daha az yükseklikte ve deniz yükseliyor; siklonlar binlerce kişiyi ve tüm tahminler daha da kötüleşeceği yönünde; küresel ısınma nedeniyle yağışlar ve seller daha fazla olacak. Ülkenin kasaba ve şehirlerinde henüz anlaşılmayan dramatik değişiklikler olması muhtemeldir.

Bangladeş iki farklı açıdan iklim değişikliğinin ön cephesinde yer almaktadır. Birincisi, son derece . İkincisi, son derece karmaşık ve zor bir iklimle başa çıkma geçmiş, onu iklim değişikliğinin etkilerini ilk anlayanlardan biri haline getirdi. İklim değişikliği teorik bir gelecek sorunu değildi ve Bangladeşliler küresel ısınmanın ülkeleri üzerindeki etkisini görebiliyorlardı. Bu durum 1990'dan itibaren uluslararası kampanyalara yol açtı ve Bangladeşli bilim insanları ve entelektüeller son yirmi yıldır uluslararası müzakerelerde öncü bir rol oynuyorlar. Bangladeş'te iklim sorunlarının çözümüne yönelik mevcut programların iklim değişikliği ile başa çıkmak için nasıl uyarlanabileceği ve hızlandırılabilmesinin erken dönemde değerlendirilmesine yol açmıştır.

Bağımsızlığından bu yana geçen 45 yılda Bangladeş, zorlu çevre koşullarıyla başa çıkma konusunda kayda değer bir başarı elde etti. En kötü kasırgalar yüz binlerce kişinin ölümüne yol açarken, bağımsızlık sonrası kasırga barınağı ve erken uyarı programı ölüm oranını yüzde 98 oranında azalttı. İklim değişikliğine verilecek önemli yanıtlardan biri de daha fazla ve daha güçlü barınaklar inşa etmektir ve bu çalışmalar halihazırda devam etmektedir. Bağımsızlığını kazandığında Bangladeş kıtlıkla boğuşan bir 'sepet vaka' olarak anılıyordu, ancak şimdi kısmen yeni pirinç çeşitleri sayesinde kendi kendini besliyor. Muson pirinci üretiminden yerel olarak geliştirilen sulu kışık *boro* pirincine geçiş

bir nesilden daha kısa sürdü ve tarımı dönüştürdü. Dolayısıyla, iklim değişikliğine verilen bir diğer önemli yanıt da yeni pirinç çeşitlerinin ve daha iyi tarım tekniklerinin geliştirilmesidir. Tarlaların dolmasıyla karşı karşıya kalan kıyı bölgelerindeki çiftçiler, arazinin seviyesini yükseltmek için yüksek gelgitlerdeki tortuyu kullanmanın yollarını geliştirdiler. Bilim insanları ve mühendisler buna Gelgit Nehir Yönetimi adını verdiler ve bunu küresel ısınmanın neden olduğu deniz seviyesindeki yükselmeye uyum sağlamak için arazi seviyesini yükseltmenin bir yolu olarak görüyorlar. Bangladeş, deneyimlerini ve mevcut tekniklerini kullanarak iklim değişikliğinin olası etkilerine şimdiden yanıt veriyor.

Sıcaklık Ne Kadar Yüksелеcek?

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Bangladeş için şunları öngörmektedir: sıcaklıklar artacak, deniz seviyesi yükselecek, siklonların sayısı artmayacak ancak daha güçlü ve daha zarar verici olacaklar, yağışlar ve seller artacak ve pirinç üretimi artarken buğday üretimi muhtemelen imkansız hale gelecektir. Ancak bu değişikliklerin ciddiyeti küresel ısınmanın boyutuna bağlıdır. Bangladeş, maksimum sıcaklık artışının sanayi öncesi göre 1.5°C ile sınırlandırılması için küresel bir anlaşmaya varılması için bastırıyor, bu da mevcut seviyelerin 0.5°C üzerinde. Bu kabul edilirse, sera gazlarının verdiği zarar bu yüzyılın ortasında zirve yapacak ve ardından azalacaktır. En yaygın öneri, bu yüzyılın sonuna kadar sanayi öncesi seviyelerin 2°C üzerine çıkılmasıdır ki bu da önümüzdeki yüzyıl boyunca artan hasara, yükselen denizlere ve sıcaklıklara neden olacaktır. Aralık 2015'teki Paris konferansında verilen taahhütler, içinde bulunduğumuz yüzyılda 2.7°C'lik bir artış ve gelecek yüzyılda çok daha ciddi bir hasar anlamına gelecektir.

Sera gazları uzun ömürlüdür ve şu anda salınan karbondioksitin bir kısmı bundan bir yüzyıl sonra da iklim değişikliğine neden olmaya devam edecektir. Bangladeş 1.5°C sınırını zorluyor çünkü pratikte bununla başa çıkabilir. Düşünülen, ilan edilen ve uygulanmakta olan uyum programları, en azından kırsal bölgelerde yeterli olacaktır. Ancak şu anda masadaki tek teklif olan 2.7°C, bu yüzyılın ilerleyen - çocuklarımız ve torunlarımız için - oldukça sorunlu olacak ve gelecek yüzyılda daha da kötü olacaktır.

Yaşanmaz Şehirler

Bangladeş'in iklim değişikliğine uyum konusundaki öncü rolü ve uluslararası konumu, halen halkın çoğunluğunun yaşadığı kırsal alanlara dayanmaktadır. Seller, kasırgalar, ekinler ve deniz seviyesinin yükselmesi ile mücadele tamamen kırsal kesimde gerçekleşmiştir ve küresel uzmanların Bangladeş'teki iklim değişikliği konusundaki uzmanlığı ve anlayışı derin bir kırsal anlayış üzerine inşa edilmiştir. Ne yazık ki Dakka 18 milyon bir megakenttir ve kırsal alanlarda adaptasyondan elde edilen dersler çok sınırlı bir geçerliliğe sahiptir. Dünyanın en az yaşanabilir şehirlerinden biri olarak gösteriliyor ve iklim değişikliğiyle başa çıkma kabiliyeti giderek azalıyor.

Birçok faktör devreye girmektedir. Kırsal uzun bir geçmişe sahiptir ve ülkenin entelektüellerinin çoğu kırsal kökenlidir. Siyasi partiler seçimleri kazanmak için kırsal kesimdeki oy bankalarına bakmaktadır. Bu bölgelerde patron-müşteri siyaseti, sosyal ağlar ve kriz zamanlarında daha iyi durumda olanların yoksullara karşı sosyal sorumlulukları olduğu duygusu tarafından denetlenmektedir. Buna karşılık Dakka, kısa bir geçmişe ve sığ toplumsal köklere sahip yeni bir mega kenttir. Ekonomisi büyük ölçüde kayıt dışıdır. Neo-liberalizm çağında büyümüştür.

Özel sektör, dolayısıyla devlet bu sektörün gelişiminde yalnızca sınırlı bir rol oynamıştır. Var olan kurallar da kolayca altüst edilebilmektedir. Yoksul çoğunluk gecekondualarda yaşıyor ve çevre sorunlarının - ve iklim değişikliğinin - yükünü taşıyor; sıcaklık en sıcak olan evler onların evleri; yağmur yağdığında sular altında kalan barakalar onların barakaları. Ve gecekondualarının yerine daha iyi durumda olanlar için yüksek apartmanlar inşa edilir edilmez tahliye edilecekler.

On dokuzuncu yüzyılın sonunda Londra ve yirminci yüzyılın sonunda Kuala Lumpur, Singapur ve Bangkok bir geçiş dönemi yaşadı - bir zamanlar hareket etmenin zor ve nefes almanın tehlikeli olduğu megakentler iken, hareket etmenin mümkün olduğu daha yaşanabilir şehirler haline geldiler. Bu geçiş etkin bir kentsel yönetim gerektirmektedir; bu da iş dünyası liderlerinin kenti değiştirmek istemelerini ve refah ve yaşanabilirlik konusunda uzun vadeli düşüncelerini gerektirmektedir. Başarılı şehirler, şehirleriyle gurur duymak isteyen ve ülkelerinin kabul edilebilir bir küresel yüzü olmasını isteyen yerel bir elite ihtiyaç duyar. Dakka'da henüz gerçekleşmedi; siyasi ve iş dünyası elitleri, şehir yaşanmaz hale gelirse çocuklarının Dakka'yı ve Bangladeş'i terk edip hayatlarını başka yerlerde kuracaklarını varsayıyor. Seçkinler çocuklarının geri döneceğini umsa bile, çocuklar aksini düşünüyor ve yapıyor - Londra, Melbourne, New York veya Toronto gibi en yaşanabilir şehirlerde olmak varken neden en yaşanmaz şehre geri dönsünler ki?

İklim değişikliğinin Dakka üzerinde üç ana etkisi olacaktır.

- Sel mevsiminde nehirler zaten şehrin çoğundan daha yüksektir; Doğu Dakka korumasızdır ve sular altında kalır. Deniz seviyesinin yükselmesi ve fırtına dalgaları denize akabilecek su miktarını azaltarak Dakka yakınlarındaki nehir seviyelerini yükseltirken nehirlerden daha fazla su aktığı için Dakka iklim değişikliğinin ortasında kalmıştır. Şehrin doğu yarısını korumak ve genişleme için alan yaratmak için büyük setler gereklidir ve mevcut setler yükseltilmelidir.
- Şiddetli yağmurlar şehrin bentlerle korunan kısmını sular altında bırakıyor çünkü su yeterince hızlı pompalanamıyor. İklim değişikliği daha yoğun yağışlar getireceği için bu durumu daha da kötüleştirecektir. Yasadışı olarak doldurulmuş kanalların (*khals*) ve drenaj kanallarının yeniden açılması, yağmur suyu drenajlarının inşa edilmesi, göllerin (*jheels*) derinleştirilerek su tutma alanlarının oluşturulması ve yeterli pompaların sağlanması gerekecektir.
- Şehirler normalde çevrelerine göre daha sıcaktır ve artan sıcaklıklar Dakka'nın daha sık sıcak stresi yaşayacağı anlamına gelmektedir. Birçok gecekondu sakini şimdiden bunun yaşadığını . Daha iyi durumda olanların ofisleri ve evleri klimalıdır ancak elektrik arzı halihazırda bununla başa çıkamamaktadır. Gelecekte yeşil altyapıya, gelişmiş enerji verimliliğine ve hava akışını kolaylaştıran konut tasarımlarına ihtiyaç duyulacaktır.

Bu sorunlara verilecek yanıtlar birbiriyle bağlantılıdır. İlk olarak, altyapıyı inşa eden ve hizmetleri sağlayan hükümet ve hükümete bağlı kamu kurumlarıdır ve iklim değişikliğine karşı herhangi bir müdahaleye öncülük gerekecektir. Bunu pirinç araştırmaları, kasırga barınakları ve diğer girişimlere öncülük eden ulusal hükümetin olduğu kırsal alanlarda gördük, ancak bu kentsel alanlarda gerçekleşmiyor. İkinci olarak, yoksul çoğunluğun Dakka'nın bir parçası olduğunun kabul edilmesi gerekecektir. 'Kent hakkı'na sahiptirler ve kent ekonomisinin merkezinde yer alırlar. Su, sanitasyon, çöp toplama gibi hizmetlere ihtiyaç .

ve elektrik. Yüksek katlı, düşük maliyetli konutları teşvik eden arazi politikası ve geçekodu sakinlerinin daha yüksek sıcaklıklar ve daha yoğun yağışlarla başa çıkmalarına yardımcı olmak için kendi evlerini iyileştirmelerine olanak tanıyan kullanım güvencesi gerektirir. Ve düşük gelirli bir kentsel konut stratejisi gerektirir. Bu türkütücü ve pahalı bir liste, ancak iklim değişikliği kırsal alanlarda zaten yaygın olan türden kentsel girişimler gerektiriyor.¹ Politikacılar göçü azaltmaktan bahsediyor, ancak mevcut düzensiz uygulamalar ve piyasalarda kırsaldan kente nüfus kaymaları kaçınılmaz.

Bangladeş'i iyi tanıyanlar için bu tür politika reformlarını hayal etmek zor ama değişim başlamış olabilir. Dakka 2012 yılında kuzey ve güney olarak ikiye bölündü ve 2015 yılında seçilen iki belediye başkanı geçmiş liderlerden daha dinamik görünüyor. Dakka'daki en büyük su kütlesi olan Hatirjheel'in kurtarılması ve kamusal bir açık alan ve yağmur suyu tutma alanına dönüştürülmesine yönelik mevcut proje, nelerin mümkün olduğunu gösterirken, aynı zamanda etkili özel çıkarların iklim değişikliğiyle başa çıkacak projeleri hala nasıl engelleyebileceğini de gösteriyor. Dünyanın diğer iş adamları, siyasi liderler ve bürokratik elitler, şehirleri yaşanabilir kılan ve refahı daha olası hale getiren koalisyonlar oluşturdu. Dakka ve Chittagong'da da benzer koşulların gelişebileceğini ummak ve onları desteklemeye çalışmak gerekir. Bu tür kolektif eylemler, yoksulların ihtiyaçlarını karşılarken hem elitlerin kendi çıkarlarına hizmet ettiği için tamamen özgeci değildir.

İklim Sürekliliği

Bangladeş için iklim ve iklim değişikliğine verilen yanıt bir süreklilik arz etmektedir, çünkü iklim değişikliği normal sorunları daha da kötüleştirmektedir. Dünya Bankası'nın tahminlerine göre '2050 yılına kadar iklim değişikliğinden kaynaklanan ek su baskınlarını dengelemenin toplam uyum maliyeti 5.7 milyar dolar' - GSYH'nin yüzde 5.7'si.² Banka, Bangladeş'in yolları, demiryollarını, setleri ve diğer altyapıyı nehir taşkınlarından korumak için en az 3.3 milyar dolar ve iklim değişikliğine yanıt vermek için kıyı savunmalarına ve siklon barınaklarına 2.4 milyar dolar yatırım yapması gerektiğini söylüyor. Bangladeş bu savunmaları nasıl geliştireceğini ve barınakları nasıl inşa edeceğini biliyor, ancak bu korkutucu bir miktar. Gelgit Nehir Yönetimi için daha fazla paraya ihtiyaç duyulacaktır. Ancak sanayileşmiş ve sanayileşmekte olan ülkeler 2.7°C'de ısrar ederlerse, o zaman setlerin daha yüksek olması, daha fazla ve daha güçlü siklon barınakları yapılması ve deniz seviyesinin yükselmesine ayak uydurmak için Gelgit Nehir Yönetiminin (Bölüm 4) hızlandırılması gerekecektir.

Benzer şekilde, daha fazla yağmur ve daha fazla sel daha fazla erozyon, daha fazla toprak ve ürün kaybı ve daha fazla yoksulluk anlamına gelmektedir. Bu da, milyonlarca insanın kendilerini yeniden kurmalarına yardımcı olacak nakit hibeleri de dahil olmak üzere daha fazla yardım ve rehabilitasyon programı anlamına gelir - ya da şu anlama gelir

- 1 Bir alternatif de Dakka'nın tüm siyasi ve ekonomik faaliyetleri merkezileştiren bir primat şehir olarak rolünü azaltmaya çalışmak olabilir. Bu, daha küçük şehirlere ademi merkezileşimin aktif olarak teşvik edilmesi anlamına gelecektir. Hükümetin, muhtemelen bakanlıkları Dakka dışına taşıyarak liderlik etmesi gerekecektir. Direniş büyük olacaktır ve çok geç kalınmış olabilir.
- 2 Dünya Bankası, *The Cost of Adapting to Extreme Weather Events in a Changing Climate* (Dhaka: World Bank, 2011), Bangladesh Development Series Paper No. 28, xvi-xvii.

artan yoksulluk, şehirlere daha fazla göçü tetikleyecektir. İnsanları kırsal alanlarda tutmak ve geçim kaynaklarını yeniden inşa etmelerini sağlamak için genellikle bir ya da iki yıllık yeniden tesis hibeleri şeklinde nakit transferleri gerekli olacaktır.

Daha uzun süreli sellere dayanacak yüksek verimli pirinç çeşitleri, su basan tarlalar için uygun fiyatlı pompalar, evlerin daha yüksek kaidelere taşınması ve sellere ve kasırgalara dayanacak şekilde daha güçlü hale getirilmesi gibi bir dizi uyum programı devam etmekte veya mümkün. İklim değişikliği sorunu değiştirmiyor, sadece şiddetini değiştiriyor - 1 m yüksekliğinde bir ev kaidesi yeterli mi, yoksa küresel ısınma 2 m mi gerektiriyor? Bangladeş neye ihtiyaç olduğunu biliyor ancak maliyeti yüksek - daha büyük bentler, daha güçlü evler, daha fazla pompa ve iklim değişikliğinden etkilenenler için yardım ödemeleri bedava değil. Bangladeş küresel ısınmadan, daha güçlü kasırgalardan ve yükselen denizlerden sorumlu değil - peki adaptasyon için kim ödeme ? Ve ne yapılacağına kim karar veriyor?

Bangladeş deltası yabancı 'uzmanlar' tarafından fevkalade yanlış anlaşılmıştır. Devasa su havzalarını ve devasa tortu yüklerini görmezden geldiler ve buranın ABD ya da Hollanda gibi olduğunu varsaydılar. Yerli teknik bilgi, yerel uzmanlık ve tarih defalarca göz ardı edilmiştir. Taşkın Eylem Planı'nın reddedilmesi ve Gelgit Nehir Yönetimi'nin uygulamaya konması, yerel bilginin önce bazı yardım projelerinin verdiği zararı tersine çevirmek, ardından da iklim değişikliğiyle yüzleşmek için kullanıldığı dönüm noktaları olmuştur.

Sanayileşmiş ülkeler verdikleri zararın bedelini ödeyeceklerse - 'yardım', kayıp ve zarar ödemeleri veya yeşil iklim fonları yoluyla - paranın nasıl kullanılacağını söylemekte de ısrar edecekler mi? Yüksek maaşlı yabancı danışmanların dünyanın diğer bölgelerinden çözümler transfer etmelerine ve yerel uzmanlığı göz ardı etmelerine izin verilmeye devam edilecek mi? Diğer bir sorun ise yardım projelerinin, özellikle de iklim değişikliği projelerinin, zengin ülke vergi mükelleflerine 'yeni' olarak sunulmak zorunda olması, çünkü iklim değişikliği 'yeni' bir şey olarak görülüyor. Oysa Bangladeş'te iklim değişikliği ayısından daha fazlasını talep ediyor - bağışçılar daha fazla siklon barınağı, daha yüksek bentler ve daha fazla yardım fonu için ödeme yapacak mı? Yoksa bazıları zaten mevcut olduğu için bunların iklim değişikliğine uyum olarak görülemeyeceğini mi söyleyecekler? Dakka ve diğer şehirleri dönüştürmek ve iklim değişikliğine karşı savunmak, büyük kentsel konut inşaatlarının yanı sıra kanalizasyon ve su tedarikini genişletmeyi de gerektiriyor. Bağışçılar bunların iklim değişikliğine uyum için gerekli olduğunu fark edecekler mi, yoksa bunun bir megakentin büyümesinin sadece bir parçası ve dolayısıyla Bangladeş'in sorunu olduğunu mu söyleyecekler?

Bölüm 11'de gösterildiği gibi, fon yönetiminin kilit bir konu olması muhtemeldir. Şimdiye kadar uluslararası topluluk iklim değişikliğine uyum fonları ve bu fonların nasıl harcanacağına ilişkin tercihler üzerinde sıkı bir kontrol sağlamaya çalışmış, çoğu zaman yerel uzmanlık ve deneyimi göz ardı etmiştir. Bahaneleri genellikle 'yolsuzluk' olmuştur ve bu gerçekten de ciddi bir engeldir, ancak en iyi uygulamaların peşinden koşup hiçbir şey elde edememenin yerini uygulanabilir 'ikinci en iyi' çözümlerin alması gerekebilir. Sorunun bir kısmı, her iki tarafın da patron-müşteri sistemlerini sürdürmeye çalışmasıdır. Uluslararası toplum itaatkâr araçlar isterken Bangladeşli siyasi partiler de partilerindeki nüfuzlu kişilere fayda sağlayacak projeler istiyor. Ve her iki taraf da başkentlerde, Cenevre ya da New York'taki uluslararası ofislerde ya da partinin üst kademelerinde bulunan kişileri memnun etmek zorunda. Bu da iki tarafın da şeffaf davranmadığı ve her iki tarafın da diğerine güvenmediği anlamına geliyor. Bu, Dakka gibi içinden çıkılmaz bir sorun mu yoksa her iki taraf da ilerleme kaydedilebilmesi için biraz zemin hazırlayabilir mi?

Başımızı Suyun Üzerinde Tutmak

Bangladeş başını suyun üstünde tutabilir ve sel kontrolü, siklonlara müdahale, kıyıdaki toprak seviyesini yükseltme ve daha fazla gıda üretme konularındaki ivmeyi koruyabilir. Özellikle yolsuzluk ve patronajın kontrol altına alınması ve kırsal alanlarda gösterilen dinamizm ve öngörünün şehirlerde de gösterilmesi gibi bazı önemli iç siyasi değişiklikler şart olacaktır. Bangladeş'in yönetimi son derece kusurludur; ancak neredeyse 25 yıldır istikrarlı bir ekonomik büyüme sağlamış ve ülkenin insani kalkınma durumunu Hindistan'dan daha hızlı ilerletmiştir.

Ancak Bangladeş aynı zamanda dış güçler tarafından da şekillendirilmektedir. Delta, binlerce kilometre öteden gelen su ve tortularla inşa edilmiştir. Kasırgalar Bengal Körfezinden geliyor. Moğolların, İngilizlerin ve Batı Pakistan'ın işgali, ayrıca soğuk savaşın ve uluslararası ajanların etkisi bu toprakları hem siyasi hem de fiziksel olarak şekillendirmiştir. Bazen üstün güçlere uyum sağlamak gerekir.

Artık küresel ısınma dışarıdan gelen üstün bir güçtür. Neredeyse tamamen zengin ülkeler tarafından yüzyılı aşkın bir süredir devam eden fosil yakıt emisyonları sonucunda yaratıldı ve şimdi de yeni sanayileşen komşular tarafından itiliyor. Bangladeş'in pirinç tarlalarının, elektrik santrallerinin ve hazır giyim fabrikalarının küresel ısınmaya katkısı çok az olmuştur. Bangladeş yine dış güçlere uyum sağlayacaktır. Ancak pek çok önemli karar zengin, sanayileşmiş ülkelerde alınacaktır. Üç olası senaryo görüyoruz:

- *Emisyonları azaltın:* Bangladeş ve gezegen için en mantıklı seçenek, emisyonların keskin bir şekilde azaltılması ve küresel ısınmanın sanayi öncesi seviyelerin sadece 1,5°C üzerinde sınırlandırılması hedefine ulaşılmasıdır. Isınma ve deniz seviyesindeki yükselme bu yüzyılın geri kalanında da devam edecek olsa da, hasar yönetilebilir ve Bangladeş bununla başa çıkabilir.
- *Emisyon yap ve öde:* Paris COP 21 toplantısından önce, sanayileşmiş ve sanayileşmekte olan ülkeler, bu yüzyılın sonunda sadece 2.7°C ile sınırlı bir emisyon azaltımını kabul etmiştir. Bu durum gezegene çok daha ciddi zararlar verecek ve Bangladeş'in setler, barınaklar, kanalizasyonlar ve pompalar gibi altyapılar ile daha şiddetli yağmurlar, seller ve daha kötü kasırgalar nedeniyle geçim kaynaklarını kaybedenlere yönelik nakit transferleri ve diğer destekler için büyük uyum yatırımları yapmak zorunda kalacağı anlamına geliyor. Son COP toplantılarında, uluslararası toplum 'kayıp ve ' kavramını isteksizce kabul etmiştir. En iyi seçenek olmasa da, eğer sanayileşmiş ülkeler önümüzdeki yüzyıl boyunca sebep olmaya devam edecekleri zararın bedelini ödemeye hazırsa, Bangladeş uyum sağlayabilir.
- *Bırakın yoksullar ödesin:* Bangladeş dünyanın en yoksul ülkelerinden biri olmaya devam ediyor, ancak sınırlı kaynaklarını nispeten akıllıca kullanarak halkını eğitti ve sağlık ve yaşam standartlarını daha zengin komşularının üzerine çıkardı. Zengin ülkeler kendi vatandaşlarının kısa vadeli taleplerinin öncelikli olduğunu; emisyonların, sıcaklığın ve deniz seviyesinin yükselmeye devam etmesi gerektiğini ve neden oldukları zararın bedelini ödemeyeceklerini söyleyecekler mi? Bangladeş'in iklim değişikliğiyle başa çıkma konusunda olduğunu ve iklim değişikliğine kendi kaynaklarıyla uyum sağlaması gerektiğini - bentleri yükseltmek ve barınaklar inşa etmek için eğitimden ve sosyal hizmetlerden para aldığı mı söyleyecekler? Şöyle mi diyecekler

Sel ve kasırga nedeniyle geçim kaynaklarını kaybedenlerin mega kente göç etmeleri gerektiğini mi?

Bangladeş'in geleceği yine kısmen, üzerinde hiçbir kontrolünün olmadığı ve sadece sınırlı bir etkiye sahip olduğu uzaktaki insanların elinde. Bangladeş'in en parlak entelektüelleri ve bilim adamlarından bazılarının öncü rol oynadığı yıllar süren uluslararası müzakereler, küresel ısınmanın önüne geçilmesi ve bunun yerine sıcaklık artışının yüzyılın sonunda 2.7°C ile sınırlandırılması anlaşması ile bazı kazanımlar getirdi - bu son derece zarar verici ancak en azından felaket değil. Ve en azından 'kayıp ve zarara' sözde hizmet edilmiştir. Bu, Bangladeş'in başını suyun üstünde tutmasını sağlamak için yeterlidir - ancak potansiyel olarak çok yüksek bir maliyetle.

Bangladeş'te neler olacağı önemli ölçüde sanayileşmiş ülkelerde yaşayan bizlere bağlı. Kendi hükümetlerimizi sıcaklık artış hedefini 1.5°C veya 2°C'ye düşürmeye zorlayabilir miyiz? Eğer , en azından onları 2.7°C'lik taahhütlerine sadık kalmaya zorlayabilir miyiz? Ve neden olduğumuz zararın bedelini ödemeleri için hükümetlerimizi zorlayabilir miyiz? Zengin sanayileşmiş ülkeler ve onların vatandaşları, deniz seviyesini yükseltecek, selleri arttıracak ve daha yıkıcı kasırgalara neden olacak iklim değişikliğini tetikleyen küresel ısınmayı yarattı. Bangladeşliler şimdiden kendi paylarına düşenden fazlasını yapıyor ve ne olursa olsun başlarını suyun üstünde tutacaklar. Bangladeş büyük ölçüde kendi parasını ve uzmanlığını kullanarak iklim değişikliğine uyum sağlamaya başladı bile. Şüphesiz ki 'bizim' Bangladeş halkına kendi yarattığımız sorunların üstesinden gelmelerinde yardımcı olmak gibi ahlaki bir görevimiz var.

